

A GAZDASÁGI TÁRSASÁG ÁLTALÁNOS FOGALMA.

Dr. Farkas Csaba

TÁRSASÁGI JOG I.

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült az Európai Unió támogatásával.

Projekt azonosító:
EFOP-3.4.3-16-2016-
00014

A GAZDASÁGI TÁRSASÁG ÁLTALÁNOS FOGALMA

Olaszólecke
Időigénye 35 perc

Dr. Farkas Csaba

egyetemi docens

Szegedi Tudományegyetem

Állam-és Jogtudományi Kar

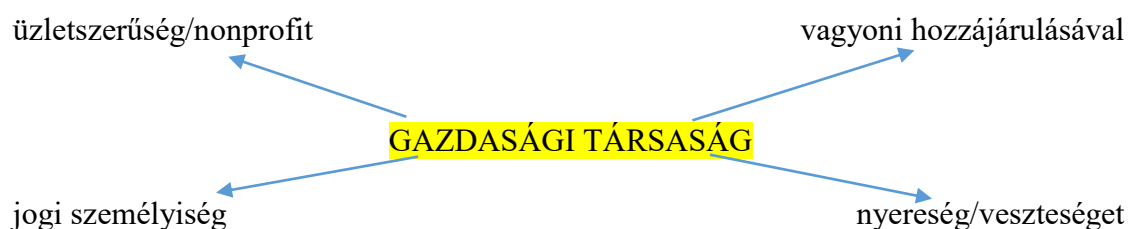
Civilisztikai Tudományok Intézete

1. Bevezetés
2. Üzletszerű (nonprofit) közös gazdasági tevékenység
3. A tagok vagyoni hozzájárulása, a nyereség és a veszteség viselés szabálya
4. A gazdasági társaság jogi személyisége, a gazdasági társaságok csoportosítása

1. Bevezetés

 A gazdasági társaságok üzletszerű közös gazdasági tevékenység folytatására, a tagok vagyoni hozzájárulásával létrehozott, jogi személyiséggel rendelkező vállalkozások, amelyekben a tagok a nyereségből közösen részesednek, és a veszteséget közösen viselik.

Gazdasági társaságot nem jövedelemszerzésre irányuló közös gazdasági tevékenység folytatására is lehet alapítani.

1. sz. ábra

Gazdasági társaságot természetes személy és jogi személy egyaránt alapíthat, működésében részt vehet. Az alapításhoz legalább két személyre van szükség.

A társaság alapításához főszabály szerint két személyre van szükség

kft., rt., :
egyszemélyesként is működhet

Kivételt képeznek azok a gazdasági társaságok, amelyek alapításához, működtetéséhez egy személy is elégséges: ilyen az egyszemélyes korlátolt felelősségű

társaság és a részvénytársaság.

A társaság alapítója, illetve tagja belföldi és külföldi személy egyaránt lehet azzal, hogy egyrészt a külföldiekkel szemben hátrányos megkülönböztetés szemben nem érvényesül, velük szemben

többletkövetelményt/kedvezményt nem állapít meg a jogalkotó, másrészt a külföldi

részvétellel működő gazdasági társaságok is csak akkor működhetnek, ha az adott társaság alapításához, működéséhez szükséges valamennyi feltételnek megfelelnek.¹

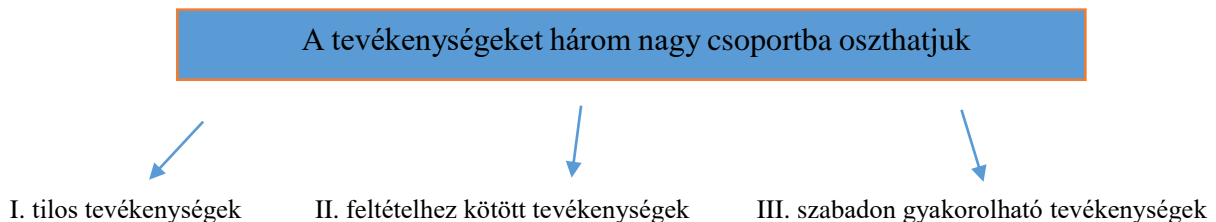
2. Üzletszerű (nonprofit) közös gazdasági tevékenység

A tagok a társaság alapítását megelőzően egymással egyeztetnek, ahol számba veszik a lehetőségeiket, szükség esetén jogi segítséget kérnek a szóba jövő gazdasági társaságok nyújtotta előnyök/hátrányok bemutatására. A klasszikus értelemben vett gazdasági társaságok lényege az **üzletszerű, közös gazdasági tevékenység**, és annak eredményeként megjelenő profit. A minél eredményesebb, rentábilisabb működés érdekében a tagok a gazdasági társaság tevékenységében akár személyesen is részt vesznek: a döntések racionális alapúak, a tagok közötti kooperáció a gazdasági társaság sajátosságát is figyelembe véve eltérő intenzitású, ahol a gazdasági társaság piaci pozícióját erősítő tudatos magatartásoknak van jelentősége.

A gazdasági társaság a tevékenységét a Tevékenységek Egységes Ágazati Osztályozásának Rendszerében a /TEÁOR 2008/ feltüntetett négy számjegyű kódokkal ellátott tevékenységi körök alapján gyakorolhatja. A statisztikai besorolás szerinti nomenklatúra feltüntetése azonban sem a létesítő okiratban, sem a cégjegyzékben nem kötelező.

2. sz. ábra: A tevékenységek csoportosítása

I. TILOS TEVÉKENYSÉGEK

abszolút tilos tevékenység

valamennyi gazdasági társaság esetében tilos. Ilyen például az ügyvédi tevékenység.

relatív tilos tevékenységet

meghatározott gazdasági társasági formában lehet ilyen tevékenységet végezni. Ilyen például a hitelintézeti tevékenység melyet csak részvénytársaság végezhet.

¹ részletesebben lásd: 1988. évi XXIV. törvény a külföldiek magyarországi befektetéseiről

II. FELTÉTELHEZ KÖTÖTT TEVÉKENYSÉGEK

a) koncesszióköteles tevékenység

A koncesszió latin eredetű kifejezés **engedélyt, felhatalmazást** jelent, amely alapján teljes vagy részleges piaci monopóliumhoz jut a koncesszió jogosultja.

A koncessziós szerződés a kizárólagos állami, önkormányzati, vagy önkormányzati társulási tulajdonhoz, vagy a kizárólagos állami, vagy önkormányzati hatáskörbe utalt tevékenységek gyakorlásához kapcsolódik. Az állam vagy az önkormányzat a koncesszió keretében az előbb említett dolgok birtoklásának, használatának, hasznai szedésének jogát, illetve a

tevékenység gyakorlásának jogát engedi át a koncessziós pályázat nyertesének. A pályázat nyertese tehát az adott dolog használatára, birtoklására, hasznainak szedésére jogosult. Ebből következően a koncessziós szerződés tárgya feletti rendelkezési jog mindvégig az állam, vagy az önkormányzat kezében marad, a tulajdonjogból eredő

részjogosítványok teljes egészében soha nem kerülnek átengedésre. A koncessziós szerződés határozott időre köthető, melynek leghosszabb időtartama 35 év. A koncessziós pályázat nyertesének a szerződés aláírásától számított 90 napon belül saját részvétellel működő, belföldi székhelyű gazdasági társaságot kell alapítania. A gazdasági társaság

bejegyzésétől alanyváltó áll be a szerződésben, és inentől kezdve beszélhetünk koncessziós jogviszonyról.

A teljesség igénye nélkül nézzünk egy két koncesszióköteles tevékenységet:

- ☞ postai alapszolgáltatás
- ☞ távközlési szolgáltatás
- ☞ szerencsejáték szervezése
- ☞ autópályák, autóutak és közutak és műtárgyaik működtetése
- ☞ nemzetközi kereskedelmi repülőtér létesítése, fejlesztése, felújítása, karbantartása
- ☞ hasadó és sugárzó anyagok előállítás, forgalmazása

b) hatósági engedélyhez kötött tevékenység

Alapítási engedély

Vannak olyan hatósági engedélyek, amelyeket az alapítóknak már a gazdasági társaság megalapítása előtt **be kell szerezniük**. Az alapítási engedély nem a tevékenység megkezdésének, hanem a gazdasági társaság bejegyzésének feltétele: az alapítási engedélyt a cégbejegyzési kérelemhez kötelezően mellékelni kell. Csak az engedély birtokában lehet a cégbírósághoz fordulni és kérni a cég cégnyilvántartásba történő bejegyzését, ennek hiányában ugyanis a kérelem elutasításra kerül. Ide tartozik például a hitelintézeti tevékenység: hitelintézet alapításához a Magyar Nemzeti Bank, mint alapítási engedély kiadására jogosult szervnek az engedélyre van szüksége. Garanciális szabály, hogy az alapítási engedélyt csak törvény írhat elő.

Működési engedély

Vannak olyan tevékenységek, amelyeket a gazdasági társaság csak a **hatósági engedély birtokában kezdhet meg**. Ezek az engedélyek nem a társaság megalapításához, a cégbírósági bejegyzéshez, hanem a gazdasági tevékenység megkezdéséhez szükségesek, így ezeket működési engedélynek nevezzük. A társaság tehát a működési engedély hiányában is létrehozható – cégbíróság a céget cégnyilvántartásba bejegyzheti –, de a hatósági engedélyhez kötött tevékenységét csak ennek a birtokában kezdheti meg. A működési jellegű hatósági engedélyt a gazdasági társaság – választása szerint – vagy a Cégekörnyékben, vagy a honlapján köteles közzétenni. Működési engedély szükséges például a távhőszolgáltatás tevékenység folytatásához. Működési engedély szükségességét nemcsak törvény, hanem kormány, vagy miniszteri rendelet is előírhatja.

3. sz. ábra: Az alapítási és működési engedély megkülönböztetése

c) bejelentéshez kötött tevékenység

Vannak olyan tevékenységek, amelynek a megkezdését a gazdasági társaság köteles **bejelenteni** a társaság székhelye szerint illetékes közigazgatási szervhez: ilyen például a filmforgalmazás vagy az időszaki lap kiadása iránti tevékenység.

d) nyilvántartásba vételhez kötött tevékenység

Jellemzője, hogy a gazdasági társaság a tevékenységet mindaddig nem kezheti meg, amíg az **adott jegyzékben nem szerepel**. Ide tartozik például a munkaerő-kölcsönzés, amely tevékenység egyéb feltételek fennállása esetén is csak akkor végezhető, ha a kölcsönbeadó székhelye szerint illetékes kormányhivatal a gazdasági társaságot nyilvántartásba vette.

e) formához kötött tevékenység

Egyes gazdasági tevékenységek kapcsán megszorításokkal találkozunk, ugyanis vannak olyanok, amelyek csak **bizonyos társasági formában** végezhetőek: közraktári tevékenységet, banki, hitelintézeti tevékenységet csak részvénytársaság, míg szabadalmi ügyvivői tevékenységet csak korlátolt felelősségű társaság végezhet.

f) képesítéshez kötött tevékenység

A tevékenységet a gazdasági társaság csak akkor folytathatja, ha a szükséges **képesítéssel** a tevékenységben személyesen közreműködő tagja, vagy munkavállalója rendelkezik. A tevékenység akkor is gyakorolható, ha a társaság személyesen közreműködő tagja, vagy munkavállalója ugyan nem rendelkezik ilyen képesítéssel, de tartós polgári jogi szerződés alapján van olyan személy, aki az előírt követelményeknek megfelel.

III. SZABADON GYAKORLHATÓ TEVÉKENYSÉGEK

Azok a tevékenységek, amelyek a fent felsoroltak között nem szerepelnek, tehát nem tiltott tevékenység és a tevékenység gyakorlása feltételhez sincs kötve, azok mindenféle megkötés nélkül, **szabadon gyakorolhatóak**. A tevékenységek döntő többsége valamilyen szolgáltatás nyújtásában nyilvánul meg. Ilyen például az üzletviteli tanácsadás, vagy a máshova nem sorolt egyéb személyi szolgáltatás.

3. Nem jövedelemszerzésre irányuló közös gazdasági tevékenység

Azt a gazdasági társaságot tekintjük nonprofitnak, amelynek cégnevében a nonprofit jelző feltüntetésre került, valamint a létesítő okirata tartalmazza, hogy a gazdasági társaság tevékenységéből származó nyereség a tagok között nem osztható fel: a nyereség a gazdasági társaság vagyonát gyarapítja. A nonprofit gazdasági társaság nem önálló gazdasági társaság, nem önálló cégforma: bármely gazdasági társasági

formában alapítható és működtethető. Nonprofit gazdasági társaság létrejöhet úgy is, hogy a cégnyilvántartásba bejegyzett gazdasági társaság legfőbb szerve elhatározza a nonprofit gazdasági társaságként való továbbműködést.

🔔 Jellemzője a társaságnak, hogy **nyereségre nem törekszik**, így üzletszerű gazdasági tevékenységet nem folytathat, csak kiegészítő jelleggel. Az esetleges nyereség a tagok között nem osztható fel, az a társaságot illeti, annak vagyonát gyarapítja. A szervezeti formaváltásra nézve a Ctv.² kógens előírásokat tartalmaz: a nonprofit gazdasági társaság csak másik nonprofit társasági formába alakulhat át, csak nonprofit gazdasági társasággal egyesülhet, illetve nonprofit társaságokká válhat szét, vagyis a nonprofit gazdasági társaság profitorientált gazdasági társasággá nem alakulhat át.

BDT2016. 3600.

A nonprofit társaság nyeresége a társasági vagyont növeli, az a tagok között nem osztható fel. Ez az előírás a társaság működése során és minden létszakában érvényesül, az oly módon sem kerülhető meg, hogy a társaság létesítő okiratának módosításával a profitorientált továbbműködést határozná el.

Alkalmazott jogszabály: 2006. évi V. tv. 9/F. § (2)-(3) bek., 57/A. §, 64. § (1) bek.

A nonprofit jogállású is cégbíróság cégnevében Ha a nonprofit megszűnik,

adható ki, hányadának meghaladó okirat

közcélokra. Ilyen rendelkezés hiányában a fennmaradt vagyon a Nemzeti Együttműködési Alapot illeti.

gazdasági társaság közhasznú lehet, melyről kérelemre a határoz. A közhasznú jelleg a nonprofit társaság feltüntetheti. közhasznú szervezetnek minősülő gazdasági társaság jogutód nélkül a társaság tagjai részére a tartozások kiegyenlítése után csak a megszűnés kori saját tőke összege legfeljebb a tagok vagyoni teljesítés kori értéke erejéig. Az ezt vagyont a cégbíróság a létesítő rendelkezései szerint fordítja

4. A tagok vagyoni hozzájárulása, a nyereség és a veszteségviselés szabálya

§ A reális teljesítés elvéből következik, hogy minden tag köteles vagyoni hozzájárulást teljesíteni. Ennek mértékét a tagok szabadon határozzák meg, figyelemmel arra is, hogy e vonatkozásban a törvény a korlátolt felelősségű társaságot illetően speciális rendelkezéseket tartalmaz.

A tagok a nyereségből közösen részesednek az eseteleges veszteséget közösen viselik azzal, hogy a nyereségből való részesedés és a veszteségviselés a társaság tagjai között nem feltétlenül azonos mértékben történik. Ez általában a vagyoni betétekhez igazodik: az a tag, aki nagyobb mértékű vagyoni betétet teljesített, azt ezzel arányos nyereség illeti, meg mint azt a tagok, aki kisebb mértékben járult hozzá a társaság vagyonához. Ugyanezt a szabályt kell alkalmazni a veszteség viselésére is. A tagok ettől eltérhetnek, de semmis a létesítő okirat azon rendelkezése, amely valamely tagot a nyereségből, vagy a veszteség viseléséből teljesen kizár [oroszlános társaság tilalma (societas leonina tilalma)].

² 2006. évi V. törvény a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról

5. A gazdasági társaságok jogi személyisége, a gazdasági társaságok csoportosítása

A Ptk. rendelkezései szerint valamennyi gazdasági társaság jogi személy, figyelemmel arra, hogy mindegyik rendelkezik a szükséges törvényi kritériumokkal.

Ezek a következők:

- a jogi személy a tagjaitól elkülönült vagyonnal rendelkezik,
- az elkülönült vagyomból következik, a társaság önálló vagyoni felelőssége,
- a tagjaitól elkülönült, önálló, állandó szervezete van,
- létrejöttéhez állami elismerés szükség: a bejegyzés keletkezteti a jogi személyt (konstitutív hatály).

Szegedi Polgári Kollégium 2/2008. (XII. 4.) számú kollégiumi véleményével módosított, egységes szerkezetbe foglalt 1/2005. (VI. 17.) számú kollégiumi véleménye a **jogi személy elkülönült felelősségéről és a felelősség „áttöréséről”**

A gazdasági társaságokat az alábbi főbb szempontok alapján csoportosíthatjuk

Tagi együttműködés alapján

A *személyegyesítő* jellegű gazdasági társaságoknál a társaság tevékenységében való személyes közreműködésnek nagy szerepe van. A gazdasági társaságok közül tisztán személyegyesülés a közkereseti társaság és a betéti társaság.

Tőkebefektetés jellemzi azokat a gazdasági társaságokat, ahol a társaságon belüli személyes kapcsolatoknak, a tevékenység gyakorlásában való személyes részvételnek nincs jelentősége. Ez legtisztábban a nyilvánosan működő részvénytársaság, és a zrt. esetében figyelhető meg: itt a hangsúly a tőkekoncentrációra helyeződik.

A tagi együttműködés alapján a korlátolt felelősségű társaság esetében a tőkeegyesítés és a személyes közreműködés egyaránt jelentőséggel bír. Éppen ezért a korlátolt felelősségű társaság egyik csoportba sem sorolható be, így a két típus között helyezkedik el (*vegyes típusú társaság*).

Alapítási vagyonszerint

A törvény a közkereseti társaság és a betéti társaság esetében nem állapít meg jegyzet tőke minimumot. Ennek oka a speciális tagi felelősségben keresendő. A kkt., és a bt. esetében ugyanis a hitelező az igényét – a törvény keretei között – a taggal, tagokkal szemben is érvényesítheti. Ennek részletes szabályait az egyes gazdasági társaságok esetében tárgyaljuk.

A korlátolt felelősségű társaság esetében a Ptk. a jegyzett tőke mértékét legkevesebb **3.000.000.-Ft-ban**, a zártkörűen működő részvénytársaság esetében **5.000.000.-Ft-ban** forintban, míg a nyilvánosan működő részvénytársaság esetében **20.000.000.-Ft-ban** forintban állapítja meg.

kft: 3.000.000.-Ft
zrt.: 5.000.000.-Ft
nyrt.:20.000.000.-Ft

Tagság szempontjából

A gazdasági társaság alapításához legalább két személy szükséges. Ez alól kivételt képez a korlátolt felelősségű társaság és a részvénytársaság. A törvény lehetővé teszi, hogy egy személy alapítson korlátolt felelősségű társaságot, részvénytársaságot, vagy a társaság működés során valamennyi üzletrészt, illetve részvényt egy személy szerezzon meg. Az egyszemélyes gazdasági társaság alapításának egyik oka a vagyoni felelősség „korlátozásában” keresendő: a tulajdoni elkülönültség alapján ugyanis a tag nem teljes magánvagyonát, hanem annak csak egy - a társaság rendelkezésére bocsátott - részét kockáztatja.

főszabály szerint az alapításhoz 2 fő szükséges

Tevékenység alapján

Profitorientált gazdasági társaságok: üzletszerű (közös) gazdasági tevékenységet folytatnak a nyereséget a tagok között a létesítő okirat, vagy egyéb megállapodás alapján egymás között felosztják.

Nonprofit gazdasági társaságok: jellemzően közcél ellátására alapítják, a gazdasági társaság tevékenységéből származó nyereség a tagok között nem osztható fel, a nyereség a gazdasági társaság vagyonát gyarapítja.

Tagi felelősség szerint

A tagok a gazdasági társaság tartozásaiért *korlátlanul és egyetemlegesen (mögöttesen)* felelnek. Ez jellemzi a közkereseti társaság tagjait és a betéti társaság beltagját.

A tagok nem tartoznak felelősséggel a gazdasági társaság kötelezettségeiért: ebben az esetben a tag csak a létesítő okiratban vállalt *vagyoni betét szolgáltatására köteles*. Ebben a csoportba tartozik a betéti társaság kültagja, a korlátolt felelősségű társaság tagja, valamint a részvénytársaság részvényese.

Milyen gazdasági társaságot alapítsunk?

Szemponatok lehetnek (teljesség igénye nélkül)

- **tevékenységi kör**
- **alapítók száma**
- **rendelkezésre álló vagyon**
- **tagi felelősség**

Akik a téma iránt érdeklődnek, azoknak a szíves figyelmébe ajánljuk:

1. Farkas Csaba - Vizkeleti Edit: Polgári jogi társasági jogi cégjogi alapok (Szeged, 2017. Sigillium 2000 Bt).
2. Szegedi Ítéltábla Polgári Kollégium 2/2008. (XII. 4.) számú kollégiumi véleményével módosított, egységes szerkezetbe foglalt 1/2005. (VI. 17.) számú kollégiumi véleménye a jogi személy elkülönült felelősségéről és a felelősség „áttöréséről”.
3. 1988. évi XXIV. törvény a külföldiek magyarországi befektetéseiről.
4. 2006. évi V. törvény a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról
5. BDT2016. 3600. A nonprofit társaság nyeresége a társasági vagyont növeli, az a tagok között nem osztható fel. Ez az előírás a társaság működése során és minden létszakában érvényesül, az oly módon sem kerülhető meg, hogy a társaság létesítő okiratának módosításával a profitorientált továbbműködést határozná el.